

Helyzetkép

2016. március – április

Gazdasági növekedés

A múlt évben – többek között gazdasági konfliktusok és állandósult lokális válsághelyzetek hatására – *valamelyest csökkent a globális gazdaság növekedésének dinamikája*. A 2013. évi 3,4%-ot követően a tavalyi évben 3,1%-kal emelkedett a világ összesített GDP-je. Az idei évre némi gyorsulást vártak az elemzők a fejlődő országokban, míg csekély mérséklődést a fejlett gazdaságokban. Az első negyedév eddig megismert – előzetes – adatai e prognózisokat támasztják alá. A *fejlett országokat* tömörítő szervezet, az OECD egészére számított bruttó hazai termék 0,4%-kal nőtt az előző negyedévhez, és – a tavalyi évre számított 2,1%-ot követően – 1,8%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Hasonlóan csökkent az Amerikai Egyesült Államok gazdasági növekedésének üteme is: a GDP az első negyedévben 0,2%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 2%-kal a tavalyi első negyedévhez viszonyítva, míg a múlt év egészében 2,4% volt a növekedési ütem. Japán gazdasága továbbra is recesszióhoz közeli állapotban van: a bruttó hazai termék 0,5%-kal meghaladta az előző negyedévit, de megegyezett az egy évvel korábbival. Dinamikusan fejlődött az ausztrál gazdaság: a GDP 3,1%-kal nőtt, míg Kanadában a bruttó hazai termék 1,1%-kal haladta meg az egy évvel azelőttit. Izraelben 1,7%-kal emelkedett a GDP a múlt év azonos időszakához képest. Korea tartja a viszonylag magas ütemet: a tavalyi évben mért 2,6%-os növekedés után az első negyedévben 2,8%-kal emelkedett a bruttó hazai termék az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

A várakozásokat, valamint az utóbbi években eluralkodott félelmeket igazolva az utóbbi másfél évben mérséklődött a kínai gazdaság növekedésének dinamikája, de úgy tűnik az ütemcsökkenés korántsem olyan drasztikus, miként azt a pesszimista elemzők várták. Kétségtelen, hogy a 2010-ben regisztrált 10,6%-os index 2013-ban 7,7%-ra, a következő évben 7,3%-ra, míg tavaly, 6,9%-ra, mérséklődött, az idei első negyedévben pedig 6,7%-kal nőtt a GDP. India gazdasága ugyanakkor gyorsuló ütemben növekedett: a tavalyi év egészére számított 7,3%-ot az első negyedévben 8%-os GDP emelkedés követte. Brazília mély recesszióban van: a bruttó hazai termék igen jelentősen, 5,1%-kal zsugorodott az első

negyedévben. Dinamikusan, 4,9%-kal bővült az indonéz gazdaság, míg 2,8%-kal nőtt a mexikói GDP, és 1,7%-kal Chile bruttó hazai terméke.

Az **Európai Unió** változatlanul több súlyos konfliktussal küzd. Ezek közvetlenül vagy közvetve érintik a gazdaság, és különösen az államháztartás helyzetét, így komolyan kihatnak a növekedési kilátásokra. Ezekben belül nagy hatással van a gazdaság bővülésére az államháztartás kiigazítási kényszere, amely a tagországok egy részében rendre társadalmi problémákat is okoz. E gondok ellenére **az Európai Unió gazdasága az elmúlt másfél évben a korábbi időszakhoz képest kiegyenlítettebben fejlődött**, egyedül Görögország van recesszióban. Az Unió egészében a bruttó hazai termék az első negyedévben 0,5%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 1,8%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Ehhez közel álló adatokat regisztrált a statisztika az eurózónára: a GDP 0,6%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 1,7%-kal a tavalyi azonos negyedévhez viszonyítva.

Az Európai Unió gazdaságában meghatározó Németország viszonylag egyenletes növekedést mutatott az elmúlt két évben; az idei első negyedévben a bruttó hazai termék 0,7%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 1,6%-kal az egy évvel korábbit. Az előző időszak kritikus helyzete valamelyest változott a francia gazdaságban: a bruttó hazai termék 0,6%-kal bővült az előző negyedévhez, és 1,4%-kal a múlt év azonos negyedévéhez képest. A brit gazdaság növekedése valamelyest lassult a korábbi időszakban tapasztalthoz viszonyítva, de így is meghaladta az Európai Unió átlagát: a GDP 0,4%-kal nőtt a tavalyi negyedik, és 2%-kal a tavalyi első negyedévhez képest.

A **nyugat-európai országok** gazdaságában – legalábbis a statisztikai adatok tükrében – kisebb a stagnálás kockázata, mint két évvel azelőtt. Írország – a hosszúra nyúlt recesszió után – kiemelkedő dinamikával bővül, sőt ez a növekedés már a helyreállítási perióduson is átívelő fejlődést jelent. A legutóbb rendelkezésre álló adatok szerint a tavalyi negyedik negyedévben a bruttó hazai termék 2,7%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 9,3%-kal a megelőző év azonos időszakához képest. Az eddig publikált adatok alapján az eurózóna átlagánál lényegesen gyorsabban növekszik a luxemburgi gazdaság is: a múlt év utolsó negyedévében a GDP 1,1%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 3%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. /E két ország, valamint Málta statisztikai szolgálata az Eurostat adatközlési naptárától eltérően, rendszeresen annál későbbi időpontban publikálja a GDP indexeket./ A térség többi gazdasága az eurózóna átlagához közeleső mértékkel bővült. A stabil államháztartási mutatókkal rendelkező holland gazdaságban az első negyedévben a bruttó hazai termék 0,5%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 1,4%-kal a tavalyi azonos időszakhoz képest. Belgiumban a GDP 0,2%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 1,5%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az osztrák gazdaságban valamelyest gyorsult a dinamika: 0,8%-kal, illetve 1,3%-kal nőtt a bruttó hazai termék a két vizsgált relációban. Az Európai Unióhoz nem tartozó Svájc gazdasága szerény ütemben nőtt: a GDP 0,1%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 0,7%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

Az **észak-európai országok** közül kiemelkedő dinamikával bővült a svéd gazdaság: a bruttó hazai termék az első negyedévben 0,5%-kal emelkedett az előző évnegyedhez, és 4,2%-kal a múlt év azonos időszakához képest. A finn gazdaság – a korábbi időszak gyenge teljesítményét

követően – felzárkózott az eurózóna átlagos növekedési üteméhez: a GDP 0,6%-kal bővült az első negyedévhez, és 1,5%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Dániában nem sikerült a gyorsítás: a bruttó hazai termék 0,5%-kal nőtt a tavalyi negyedik, és 0,6%-kal az első negyedévhez képest. Az Európai Unión kívüli Norvégia korábban markáns dinamikája mérséklődött: a GDP 1%-kal haladta meg az egy negyedévvel, és 1,4%-kal az egy évvel korábbit. Az izlandi gazdaság kilábalóban van a korábbi recesszióból: a bruttó hazai termék a múlt évben 4%-kal nőtt, míg az idei első negyedévben 0,5%-kal mérséklődött az előző negyedévhez, de 3,9%-kal emelkedett a tavalyi azonos időszakhoz viszonyítva.

A *dél-európai országok* gazdasága továbbra is vegyes képet tükröz. Máltán kiemelkedő ütemben fejlődik a gazdaság: a rendelkezésre álló negyedik negyedévi adatok szerint a bruttó hazai termék 1,1%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 5,8%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A spanyol gazdaság növekvő dinamikával bővült: az első negyedévben a GDP 0,8%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 3,4%-kal a tavalyi azonos évnegyedhez viszonyítva. Ciprus gazdasága kilábal a recesszióból: a bruttó hazai termék 0,9%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 2,7%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Olaszország gazdasága ebben az időszakban is szerény ütemben bővült: a GDP 0,3%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 1%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva. A portugál gazdaságban szintén lassú a növekedési ütem: a bruttó hazai termék 0,2%-kal bővült az előző negyedévhez, és 0,9%-kal a tavalyi azonos időszakhoz képest. A görög gazdaság még mindig a recesszió szélén táncol: a GDP 0,5%-kal mérséklődött az előző negyedévhez, és 1,4%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

A *visegrádi országok – Magyarország kivételével – látványosan fejlődnek*. Hosszabb ideje kiemelkedő dinamikával bővül a szlovák gazdaság: a bruttó hazai termék az első negyedévben 0,8%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 3,7%-kal a tavalyi első évnegyedhez képest. A cseh gazdaságban a korábbi évek recessziója után még érvényesül a helyreállítási periódus hatása: így a GDP 0,4%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 3%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Lengyelországban valamelyest visszaesett a bővülés dinamikája: a bruttó hazai termék stagnált, 0,1%-kal csökkent az előző negyedévhez, és 2,6%-kal emelkedett a múlt év azonos időszakához képest. A térséghez tartozó Szlovénia gazdasága a visegrádi országokénál valamivel lassabban, de az Európai Unió átlagát lényegesen meghaladó ütemben bővült: a GDP 0,5%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 2,3%-kal az egy évvel azelőttihez viszonyítva.

A *balti országokban* a korábbi évek kiemelkedő dinamikáját követően második éve szerényebb ütemben bővül a gazdaság. Az országcsoporton belül az első negyedévben Litvániában nőtt legnagyobb mértékben a bruttó hazai termék: 0,8%-kal az előző negyedévhez, és 2,5%-kal a tavalyi azonos időszakhoz képest. Észtországban stagnált a GDP az előző periódushoz, és 1,8%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Lettországon csupán 0,1%-kal haladta meg a bruttó hazai termék a tavalyi negyedik, és 1,5%-kal a múlt év első negyedévit.

A *két kelet-balkáni országban dinamikusán bővült a gazdaság*. Romániában kiemelkedő volt a növekedés mértéke: a bruttó hazai termék 1,6%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 4,2%-kal a múlt év azonos időszakához képest. A bolgár GDP 0,7%-kal, illetve 2,9%-kal bővült a két relációban. A legújabb tagországban, Horvátországban – a korábbi recessziót meghaladva

– érzékelhetően nőtt a gazdaság teljesítménye: a bruttó hazai termék 0,6%-kal emelkedett negyedéves, és 2,3%-kal éves összehasonlításban.

A magyar gazdaság a 2012. évi jelentős, 1,7%-os visszaesést követően 2013-ban 2%-kal, míg tavalyelőtt kiemelkedőnek számító ütemben, 3,6%-kal bővült. A múlt évben mérséklődött a dinamika: a bruttó hazai termék 2,9%-kal emelkedett az előző évhez képest. **Az idei első negyedévben** – mint az előrejelek alapján várható volt – **éles fordulat következett be**: a GDP nyers adatok alapján 0,9%-kal, naptárhatás kiszűrésével 0,7%-kal, míg az Európai Unióban általánosan használt szezonálisan és naptárhatással kiigazított index szerint mindössze 0,4%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest, és – ugyancsak szezonálisan és naptárhatással korrigált adatok alapján – érzékelhetően, 0,8%-kal mérséklődött az előző negyedévhez viszonyítva.

A gazdaságstatisztikai adatokból és **a gazdaságpolitikai folyamatokból nyilvánvaló volt, hogy a legutóbbi két és fél évben elért dinamika nem fenntartható, az csupán átmeneti tényezők együttes hatására alakult ki.** Ebben az időszakban a beáramló uniós források meghaladták a magyar bruttó hazai termék 6%-át, egymás után két kiemelkedő éve volt a mezőgazdaságnak, és lezárult néhány jelentős autóipari beruházás. A növekedést gyorsította ezeken felül az is, hogy az országgyűlési választásokat megelőző évben, valamint a választási évben érzékelhetően nőtt a bérciáramlás, amely növelte – az alacsony bázishoz képest – a lakossági fogyasztást. A növekedési ütem csökkenése tehát egyértelmű volt – a kormányzati kommunikáció volt csupán kivétel; ami meglepetést okozott, a visszaesés mértéke: az egyik legfontosabb konjunktúra mutatónak tekinthető előző negyedévhez viszonyított GDP index az Európai Unióban a legkedvezőtlenebb éppen Magyarországon volt. Ez pedig nehezen illeszthető a kormányzati felfogáshoz, amely szerint Közép-Európa töltené be az európai gazdasági motor szerepét: hacsak úgy nem értik, hogy a magyar gazdaság kivételével.

A magyar gazdaság ez évben tehát lassuló pályára került. Már a múlt évben visszatért egyébként az az állapot, amely szerint a magyar gazdaság a legszerényebb ütemben bővül a környező országok között. Sajnos a többi visegrádi országénál gyorsabb növekedés csupán egyetlen évig tartott, és a tavalyi évben már nem csak a visegrádiak haladták meg a magyar gazdaság növekedési ütemét, hanem Románia és Bulgária is. Ez annál is súlyosabb probléma, mivel amíg a magyar gazdaság teljesítménye csak a múlt évben érte el a 2008. évi szintet, addig Lengyelországé azt több mint egynegyedével, 27%-kal, Szlovákiáé 17%-kal meghaladta. **A magyar gazdaság ezzel ismét arra az útra került, amely a lecsúszást jelenti a térségbeli országoktól.** Amíg az elmúlt időszak gyorsabb növekedését átmeneti tényezők segítették, addig az első negyedéves zsugorodásban is szerepet játszottak egyszeri hatások, így a bázis hatás is. **A következő időszakban összességében bővül majd a gazdaság, de szerény mértékben:** az idei évben a gazdasági növekedés mértéke 2% körül lehet; amennyiben a negatív kockázatok realizálódnak, e szint alatt marad a GDP index. Ugyanakkor még mindig szerepet játszanak egyes átmeneti tényezők, így az utóbbi két év magasabb jövedelemkiáramlásának hatására ez évben a lakossági fogyasztás viszonylag magasabb szintje még fennmarad.

A további évek növekedési dinamikája erősen függ attól, hogy miként tudjuk lehívni a jelenlegi középtávú ciklus uniós forrásait. Noha már a 7 éves periódus 3. évében járunk, ez eddig még kevéssé realizálódott, igaz a kormány erősen koncentrálni arra, hogy – bármi áron –

minél nagyobb összeg felhasználására kerüljön sor. E tekintetben sajnálatos módon *a gazdaságpolitikai irányítás a forrásokhoz való mielőbbi teljes hozzáférést tekinti célnak, és másodlagosnak tartja, hogy ez a magyar gazdaság tényleges fejlődését szolgálja-e.* A növekedési esélyeinket erősen rontja a versenyképességünk utóbbi hat évben érvényesülő csökkenése. *A kormányzat konfrontatív, kiszámíthatatlan gazdaságpolitikája, piacellenes, etatista magatartása elriasztja az országtól, sőt az országból a működőtőkét, és egyre nagyobb mértékben elűzi a szellemi tőkét.* A beruházási tevékenység szinte csak az uniós forrásokból megvalósuló nagyprojektekre és a kormányzati presztízs építkezésekre korlátozódik, a magántőke nem lát perspektívát az országban. A magánberuházások hiánya nem pótolható kormányzati költségekkel, *a hitelkínálat növelése hasztalan addig, amíg nincs valóságos hitelkereslet a gazdaságban.* Az előttünk álló időszak talán legsúlyosabb következménye *a társadalom kettészakadásának változatlan erősödése, széles rétegek szegénységbe, sőt mélyszegénységbe süllyedése.*

Foglalkoztatottság, keresetek

A foglalkoztatottság statisztikai mutatói harmadik éve látványosan javulnak, ugyanakkor az elsődleges hazai munkaerőpiacon lényegesen szerényebb a foglalkoztatottak számának emelkedése. A versenyszférában az utóbbi három év bővülésével sem sikerült eljutni oda, hogy a foglalkoztatottak száma elérje a 2008. évi válságot megelőző szintet. A közszférában 2008-hoz képest többen dolgoznak, de ezen belül az igazgatásban és a rendvédelemben emelkedett, míg az oktatásban, az egészségügyben, és különösen a szociális ágazatban csökkent a foglalkoztatottak száma. A közfoglalkoztatás dinamikusan bővül, miközben a közmunkások keresete a minimálbér korábinál is kisebb hányadát teszi ki. A reálkeresetek érzékelhetően, a közszféra egyes területein kiemelkedően nőnek, ennek ellenére *egyetlen közalkalmazotti réteg jövedelmének vásárlóértéke sem érte el a 2010. éviét.*

A KSH mintavételes lakossági felvétele szerint a február és április közötti három hónap átlagában *foglalkoztatottak száma* 4 294 ezer fő volt, 153 ezer fővel, 3,7%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottak átlagos száma a trimeszterben 215 ezer fő volt, 15,1%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. A foglalkoztatási mutató emelkedésében szerepet játszott az is, hogy a munkaerő-felvétel módszertana szerint 121 ezer külföldön dolgozót is hazai foglalkoztatottnak mutatott ki a KSH, létszámuk jelentősen, 12,3%-kal nőtt egy év alatt. A foglalkoztatottak számának bővülése több mint egynegyed részben a közfoglalkoztatottak és a külföldön dolgozók létszámának emelkedéséből származott.

A lakossági adatfelvétel szerint a *hazai elsődleges munkaerőpiacon* a február és április közötti trimeszterben 3 958 ezer főt foglalkoztattak, 2,9%-kal többet, mint egy évvel korábban. A külföldön dolgozók hazai foglalkoztatottnak tekintettek százezret meghaladó körét is beleszámítva a 15-64 éves népesség *foglalkoztatási rátája* 65,6% volt, 2,8 százalékponttal magasabb az egy évvel azelőttinél. A legjobb munkavállalási korú 25-54 évesek foglalkoztatási aránya a vizsgált trimeszterben 81,4% volt, 1,6 százalékponttal magasabb, mint a múlt év

azonos időszakában, míg az 55-64 évesek 48,9%-os foglalkoztatási rátája 5,1 százalékponttal haladta meg az egy évvel korábit.

Az **aktív munkanélküliek száma** a február és április közötti három hónap átlagában 265 ezer fő volt, 74 ezer fővel, több mint egyötödével, 21,8%-kal kevesebb az egy évvel korábinál. Az első negyedévben az aktív munkanélküliek mellett még 312 ezren válaszolták a munkaerő-felvétel során, hogy szeretnének dolgozni, de nem kerestek aktívan munkát, mert esélytelennek látták a munkaerőpiacon a helyzetüket; közülük 72 ezer főt sorolt a KSH a **passzív munkanélküliek** csoportjába. A munkaerő-felvétel módszertana alapján számított **munkanélküliségi ráta** – amely csupán az aktív munkanélküliek figyelembevételével meghatározott mutató –, a megfigyelt trimeszterben 5,8% volt, 1,8 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábinál. A 25 éven aluliak között hosszú idő óta rendkívül magas, a február és április közötti három hónap átlagában 14,2% volt a munkanélküliek aránya, annak ellenére, hogy az egy évvel azelőttihez képest 4,7 százalékponttal csökkent a mutató értéke. Változatlanul **súlyos gond a tartós munkanélküliség**: az álláskereső csaknem fele, 48,8%-a legalább egy éve eredménytelenül keresett munkát. A munkanélküliség átlagos időtartama meghaladta a másfél évet, 18,4 hónap volt, az egy évvel azelőtti 17,6 hónappal szemben.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a **regisztrált álláskeresők száma** április végén 338 100 fő volt, 19,6%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és 18,5%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Áprilisban a foglalkoztatók 62 ezer új álláshelyet jelentettek be, alig negyedannyit, 73,8%-kal kevesebbet, mint egy hónappal, és közel ugyanannyit, 2,9%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Ezen belül a piaci munkaalkalmak rendkívül alacsony száma 47,6%-kal nőtt az egy hónappal, és 29,4%-kal az egy évvel azelőttihez viszonyítva. A támogatott munkahelyek száma az előző hónaphoz képest kevesebb mint egyötödére, 81,1%-kal, míg az egy évvel korábbihoz képest 12,4%-kal mérséklődött. Az áprilisban bejelentett új álláshelyek több mint kétharmada, 67,8%-a közmunka végzésére irányult.

Április végén a regisztrált munkanélküliek 15,4%-a 25 éven aluli fiatal volt, akiknek közel háromnegyede, 73,4%-a első munkahelyét kereste, reménytelenül. A munkanélküliek több mint felének, 52,6%-ának nem volt szakképzettsége. Az álláskeresők 42,5%-ának nem volt az általános iskolánál magasabb végzettsége, valamivel több mint fele, 51,8%-a rendelkezett középfokú végzettséggel. Ez utóbbi körben 24,4% végzett szakiskolát vagy szakközépiskolát, 47,2% szakmunkásképzőt, 4,4% technikumot, míg 19,5% gimnáziumot. A felsőfokú végzettségűek aránya áprilisban 5,7%-ot tett ki a munkanélküliek között. Az álláskeresők háromtizede, 29,8%-a 50 éven felüli volt. A munkanélküliek alig egyhatoda, 18,8%-a volt jogosult álláskeresői támogatásra, míg a lényegesen kisebb összegű szociális segélyben kevesebb mint egyharmaduk, 31,5%-uk részesült. **A munkanélküliek csaknem fele**, 49,7%-a – az Európai Unióban egyedülálló módon – **teljesen ellátatlanul maradt**. Ennek oka – többek között – az összesen 3 hónapig folyósított munkanélküli ellátás, amely minden más tagországban – reálisan figyelembe véve az újra-elhelyezkedésig szükséges átlagos időtartamot – legalább 9 hónapig jár az érintetteknek.

Változatlanul **súlyos területi problémákkal terhelt a munkaerőpiac**, bár a közfoglalkoztatottak számának jelentős növelésével minden megyében csökkent a munkanélküliek száma az egy

évvel korábbihoz képest, a legkisebb mértékben Pest megyében 11,7%-kal, a legnagyobb arányban Komárom-Esztergom megyében 28,8%-kal. Két régióban a munkanélküliségi arány meghaladta a 7,5%-os országos átlag másfélszeresét, és egy harmadikban megközelítette azt: Észak-Magyarországon 13,9%, Észak-Alföldön pedig 12,7%, míg Dél-Dunántúlon 10,4% volt a ráta értéke. Nyolc megyében kétszámjegyű volt a munkanélküliségi mutató, ezen belül öt megyében meghaladta az országos átlag másfélszeresét, két megyében a kétszeresét is: Nógrád megyében 16,5%-ot, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 14,8%-ot, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 14%-ot, míg Somogy megyében 12,5%-ot mértek.

A **közfoglalkoztatottak száma** márciusban 170 900 fő volt, 11,8%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és 13,3%-kal több, mint egy évvel korábban. Az első negyedévben közmunkásként átlagosan 187 200 főt alkalmaztak, ami 13,1%-kal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. A teljes munkaidőben dolgozó közmunkások bruttó átlagkeresete az első negyedévben 79 100 forint volt, még az egy évvel korábbi átlagot is 0,5%-kal alulmúlta, és nem érte el a jogszabályban előírt minimálbér háromnegyedét sem, annak 71,3%-át tette ki. Az idei évben a különbség még nőtt is azáltal, hogy a kormány a minimálbér emelését önkényesen nem terjesztette ki a közfoglalkoztatottakra.

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az első negyedévben a legalább ötfős vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a nonprofit szervezeteknél – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 2 946 ezer fő **állt alkalmazásban**, 3,4%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottakat figyelmen kívül hagyva az alkalmazottak létszáma 2,8%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A **költségvetési intézményeknél** – a közfoglalkoztatottak nélkül – 695 ezer főt alkalmaztak, 0,4%-kal kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában.

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak **bruttó átlagkeresete** az első negyedévben 253 800 forint volt, 6%-kal több, mint egy évvel azelőtt. A versenyszférában 269 200 forint volt az átlagos kereset, 5,4%-kal több az egy évvel korábinál. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 260 900 forint volt a keresetek átlaga, 10%-kal több az egy évvel azelőttinél. A közszférában és a nonprofit szervezeteknél a teljes munkaidőben foglalkoztatottak közül 141 ezer fő a nettó keresetének csökkenése miatt átlagosan 10 100, illetve 9 900 forint – a keresetbe nem tartozó – kompenzációt kapott a kedvezőtlen adó- és járulékváltozások részbeni ellentételezésére.

Az alkalmazásban állók **nettó átlagkeresete** az első negyedévben 168 800 forint volt, 7,7%-kal magasabb, mint egy évvel korábban. A fogyasztói árak ebben az időszakban 0,3%-kal emelkedtek, így a reálkereset jelentősen, 7,4%-kal nőtt. A versenyszférában a fizikai dolgozók nettó átlagkeresete 122 200 forint volt, 7,7%-kal több, mint a megelőző évben; a szellemi dolgozók nettó 268 300 forintos keresete 6,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 173 500 forint volt az átlagkereset, jelentősen, 11,7%-kal több az egy évvel azelőttinél. Az első negyedévben a keresetek a közigazgatásban és a védelem ágazatban együttesen 13,8%-kal, az oktatásban 6,7%-kal, az egészségügyben 9,4%-kal, míg a szociális ellátásban 15,1%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

Áralakulás

A magyar gazdaságban harmadik éve deflációhoz közeli környezet érzékelhető. Az ipari termelői árak lassan mérséklődnek, mivel a világpiaci nyersanyag árak hosszú ideje nem mozdulnak, az energiaárak pedig alacsony szinten stagnálnak, illetve rövidtávon csekély mértékben változnak. A mezőgazdasági termelői árak közül a kukoricáé jelentősen nőtt, míg a búzáé, valamint az állati termékeké, különösen a tejé számottevően csökkent. A fogyasztói árak hosszú ideig stagnáltak, ami az utóbbi két hónapban megfordult, és némi növekedés kezdődött.

Az *ipari termelői árak* márciusban 0,2%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és 1,6%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest; az első negyedévben a termelői árak 1,7%-kal csökkentek a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Márciusban az egyéb feldolgozóiparban és a javításban 6,3%-kal, a járműgyártásban 5,3%-kal, a textil- és bőriparban 3,6%-kal emelkedtek, míg a kőolaj-feldolgozásban 24,9%-kal, a számítógép-, az elektronikai- és az optikai-termék gyártásban 5,6%-kal, a gyógyszeriparban 2,8%-kal csökkentek a termelői árak az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Összességében a feldolgozóiparban 0,7%-kal, az energetikában 8%-kal estek vissza egy év alatt a termelői árak.

Az *ipari export értékesítési árai* márciusban stagnáltak az előző hónaphoz, és alig változtak, mindössze 0,1%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest, míg az első negyedévben 0,3%-kal mérséklődtek. Márciusban a kiviteli árak a járműgyártásban 5,5%-kal, az egyéb feldolgozóiparban és a javításban 5,1%-kal, a textil- és bőriparban 3,8%-kal nőttek, míg a gyógyszergyártásban 3,6%-kal, a kohászatban 3,1%-kal csökkentek az előző év azonos időszakához viszonyítva. A feldolgozóipar értékesítési árai ebben a relációban összességében 0,7%-kal emelkedtek, az energetikai ipariak 12,8%-kal elmaradtak az egy évvel korábbitól.

Az *ipar belföldi értékesítési árai* márciusban 0,5%-kal nőttek az előző hónaphoz, és 5,1%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest, míg az első negyedévben 4,3%-kal maradtak el az egy évvel azelőttitől. Márciusban az egyéb feldolgozóiparban és a javításban 8,5%-kal, a nyomdaiparban 3,9%-kal, a járműgyártásban 3,2%-kal emelkedtek, míg a kőolaj-feldolgozásban 24,8%-kal, a vegyiparban 3,8%-kal, a villamos berendezés gyártásban 1,8%-kal mérséklődtek a belföldi értékesítési árak a tavaly márciusihoz viszonyítva. A feldolgozóiparban összességében 4,5%-kal, az energetikai iparban 6,8%-kal visszaestek az értékesítési árak ebben a relációban az egy évvel korábbihoz képest.

Az *építőipari termelői árak* az első negyedévben 0,7%-kal emelkedtek az előző negyedévhez, és 2,5%-kal a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Az első negyedévben az épületek építésénél érvényesített árak 3,3%-kal, az egyéb építményeknél kialakult árak 1,8%-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet.

A *mezőgazdasági termelői árak* márciusban 2%-kal, az első negyedévben 2,8%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A növénytermesztési és kertészeti termékek

ára márciusban 7,4%-kal nőtt; a gabonafélék termelői ára 0,4%-kal, ezen belül a búzáé 14%-kal mérséklődött, a kukoricáé 8,3%-kal meghaladta a tavaly márciusit. Az ipari növények termelői ára 5,8%-kal, ezen belül az olajos növényeké 7,2%-kal emelkedett. A zöldségek felvásárlási ára 16,4%-kal, a gyümölcsöké jelentősen, 25,3%-kal, a burgonyáé – az alacsony bázishoz képest – kiugró mértékben, 45,2%-kal emelkedett. Az élőállatok és állati termékek felvásárlási ára 7,1%-kal csökkent, ezen belül a vágóállatoké 5,8%-kal, míg az állati termékeké 10,1%-kal, ezen belül a tejé 12%-kal esett vissza.

A **mezőgazdasági termelés ráfordítási árai** az első negyedévben 0,2%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest. A folyó termelő felhasználás árszintje 0,5% csökkent, a beruházásoké 2,1%-kal emelkedett. A vetőmag ára stagnált, a műtrágyáé 3,4%-kal, a felhasznált energiáé 10,4%-kal visszaesett, az állatgyógyászati készítményeké 2,2%-kal, a növényvédő szereké 4%-kal, a takarmányoké 4,1%-kal nőtt. A mezőgazdasági termelői árak és a ráfordítások árszintjének változását összehasonlító **agrárrolló az első negyedévben 3%-kal záródott**, azaz a mezőgazdaság termelői árai emelkedtek, míg a ráfordítási árak némileg csökkentek.

A **fogyasztói árak** áprilisban 0,8%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és 0,2%-kal az egy évvel korábbihoz képest; az első négy hónapban 0,3%-kal nőttek a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Az élelmiszerek ára márciushoz mérten 0,8%-kal emelkedett; ezen belül az idényáras élelmiszerek 4,4%-kal drágultak. A csokoládé és a kakaó ára egy hónap alatt 3,1%-kal, a cukoré 1,5%-kal, a liszté 1,2%-kal emelkedett. A ruházati termékek az előző hónaphoz képest jelentősen, 2,4%-kal, míg az üzemanyagok 4,3%-kal kerültek többbe.

Az **élelmiszerek fogyasztói ára** áprilisban az **átlagos** – havi 0,2%-os – **infláció több mint négyszeresével**, 0,9%-kal **haladta meg az egy évvel korábbit**. Az idényáras élelmiszerek jelentősen, 14,2%-kal drágultak; a cukor ára csaknem egyötödével, 19,5%-kal, a csokoládéé és a kakaóé 6,4%-kal, az étolajé 5,6%-kal, a liszté 3,7%-kal, a munkahelyi étkezésé 3%-kal, a rizsé 2,4%-kal emelkedett, a sertéshúsé – az áfa-kulcs mérséklés hatására – 17,8%-kal, a tejé 9,2%-kal, a sajté 5,1%-kal, a vajé 4,1%-kal csökkent. A szeszes italok és dohányárak ára 2,3%-kal, ezen belül a dohánytermékeké 4,4%-kal emelkedett. Az újságok és folyóiratok fogyasztói ára 3,2%-kal, a tanszereké és írószereké 2,8%-kal, a gyógyszereké 1,9%-kal, a tartós fogyasztási cikkeké 1%-kal, ezen belül a használt személygépkocsiké 6,8%-kal, a ruházati termékeké csekély mértékben, 0,3%-kal emelkedett, míg az üzemanyagoké jelentősen, 10,8%-kal mérséklődött az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A háztartási energiacsoportba tartozó termékek ára 0,1%-kal, ezen belül a palackos gázé 10,7%-kal mérséklődött, a távfűtésé, a vezetékes gázé és az elektromos áramé változatlan maradt, míg a szénéé 0,9%-kal, a tűzifáé pedig 3,7%-kal nőtt. A szolgáltatások 1,6%-kal drágultak; a lakbér 6,2%-kal, a színházjegy 5,1%-kal, az üdülés 4,3%-kal, ezen belül a külföldi üdülés 10,4%-kal, a lakáskarbantartás 3,5%-kal, a postai szolgáltatás 2,4%-kal, a hírközlés 2,2%-kal került többbe, mint egy évvel azelőtt.

A **nyugdíjas fogyasztói** kosárral számított **árindex** áprilisban 0,6%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és 0,5%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az év negyedik hónapjában a – hatósági árak, nyers élelmiszerek és üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával számított – **maginfláció** 1,4% volt, ami a következő hónapokban a fogyasztói árindex nagyon lassú emelkedését vetíti előre.

Jövedelem és fogyasztás

A *kiskereskedelmi forgalom* a KSH adatközlése szerint harmadik éve érzékelhető ütemben bővül, részben a kereskedelmi tevékenység fehéredésének köszönhetően. Márciusban az eladások volumene – szezonálisan és naptárhatástól megtisztított adatok szerint – 0,2%-kal csökkent az előző hónaphoz, és – naptárhatással korrigált adatok szerint – 4,2%-kal az egy évvel korábbihoz képest; az első negyedévben 4,3%-kal emelkedett a forgalom volumene. Az élelmiszerforgalom évkezdettől 1,8%-kal, ezen belül az élelmiszerláncok forgalma 1,3%-kal, a dohányüzleteket is magukba foglaló szakboltoké 3%-kal nőtt. Az élelmiszeren kívüli forgalom – a KSH jelentése szerint – 7,2%-kal emelkedett. A ruházati termékek értékesítése az első negyedévben 8,6%-kal, a bútoroké és a műszaki cikkeké 7,6%-kal, az illatszereké 8,1%-kal, a számítástechnikai és egyéb iparcikkeké 3,8%-kal, a könyveké és újságoké 4,1%-kal, a gyógyszereké 2%-kal nőtt, míg a vegyes iparcikkeké 4,1%-kal visszaesett. A korábbi évekhez hasonlóan az első három hónapban is jelentősen, 29,6%-kal emelkedett az internetes és csomagküldő kereskedelem, valamint 8,2%-kal a használatcikk forgalma. Az üzemanyagok eladásának volumene 6,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

Az MNB előzetes adatai szerint a *lakosság bruttó pénzügyi vagyona* az első negyedév végén 40 855 milliárd forintot tett ki, 7,1%-kal többet az egy évvel korábbinál. A kötelezettségek levonásával számított *nettó pénzügyi vagyon* 33 008 milliárd forint volt, érzékelhetően, 10,9%-kal több, mint a múlt év azonos időpontjában. A lakosság 11 356 milliárd forint értékű készpénz és betétállománnyal rendelkezett március végén; a betétek volumene 1,8%-kal, míg a készpénzállomány jelentősen, 13,2%-kal emelkedett. A betétek közül a folyószámlabetétekben 24%-kal nagyobb, míg a lekötött betétekben 12,9%-kal kisebb összeget tartott, mint egy évvel azelőtt.

A lakosság birtokában az első negyedév végén 16 358 milliárd forint értékű *részvény és egyéb részesedés* volt, 6,2%-kal több, mint egy évvel korábban. Az összes pénzügyi eszköz közül ezek a vagyonelemek képviselték a legnagyobb arányt, 40%-ot március utolsó napján. E csoporton belül 10 362 milliárd forintot tett ki a nem részvény formában meglévő részesedések állománya, 9,6%-kal többet az egy évvel azelőttinél. Ugyanebben az időszakban 2,6%-kal csökkent a befektetési jegyek állománya 4 025 milliárd forintra. A biztosítástechnikai tartalékok 3 643 milliárd forintot tettek ki az első negyedév végén, 1,9%-kal többet az egy évvel korábbinál. Az állomány több mint felét adó életbiztosítási díjtartalék alig változott, mindössze 0,4%-kal, a négytizedét adó nyugdíjpénztári díjtartalék ennél nagyobb mértékben, 4%-kal nőtt.

A lakosság március utolsó napján 4 025 milliárd forint összegű értékpapír állománnyal rendelkezett. Az egy év alatt bekövetkezett 27,6%-os növekedést az intenzív állampapír vásárlásnak köszönhető. Az értékpapír állomány nagyobb része, 56,1%-a rövid lejáratú, éven belüli megtakarítást jelentő jogviszonyt testesített meg. Az Államadósság Kezelő Központ adatai szerint március végén a lakosság birtokában 4 067 milliárd forint értékű állampapír volt, 15,6%-kal több, mint az év elején. Az MNB és az ÁKK jelentése látszólag ellentmondást

tartalmaz, hiszen az ÁKK szerint a lakossági állampapír állomány önmagában is több az MNB által jelzett teljes értékpapír állománynál, ami nem lehetséges, mivel ez utóbbi tartalmazza a hitelintézetek által kibocsátott értékpapírokat is. Ennek feltehetően az eltérő számbavétel az oka, nevezetesen az, hogy az MNB – prezentációs okokból – a saját alapítványai által birtokban tartott állampapírokat – helytelenül – a lakossági állománynál veszi számításba. Az egyéb követelések MNB által kimutatott állománya 4 302 milliárd forintot tett ki, 4,4%-kal többet az egy évvel korábinál. Ennek döntő részét, 2 800 milliárd forintot a 2011-ben önkényesen államosított nyugdíjpénztári vagyon képezi, amely az Eurostat előírásainak megfelelően a háztartások vagyonaként szerepel az MNB pénzügyi számláiban, miközben ezt a hatalmas összeget a kormány már saját céljaira felhasználta. /A nemzetközi számviteli szabályok szerint a nyugdíjpénztári vagyon egyes részei akkor kerülhetnek át az állami vagyonelemek közé, amikor a korábbi tulajdonosa nyugdíjba vonul, és megkezdik számára a nyugdíj folyósítását./ Következésképpen **a lakosság rendelkezésére álló tényleges pénzügyi vagyon 8,6%-kal kisebb a jegybanki statisztikában szereplőnél.**

A **háztartások adósságállománya** az első negyedév végén 7 156 milliárd forintot tett ki, 7,2%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. A kötelezettségek 87,8%-át a hosszú lejáratú, míg 12,2%-át a rövid lejáratú hitelek képezték; az előbbiek állománya 7%-kal, az utóbbiaké 8,6%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest.

A **lakosság betétállománya** áprilisban 14 milliárd forinttal fogyatkozott, és a hónap végén 6 917 milliárd forintot tett ki. A forintbetétek volumene 24 milliárd forinttal, a devizabetéteké az árfolyamváltozások következtében 8 milliárd forinttal csökkent, ugyanakkor tranzakciók eredményeként 18 milliárd forinttal emelkedett. A háztartások betétállománya összességében tranzakciók eredményeként – a szezonális hatások kiszűrése után – 19,7 milliárd forinttal mérséklődött.

A **lakosság hitelállománya** áprilisban 21 milliárd forinttal csökkent, és a hónap végén 5 773 milliárd forintot tett ki. A forinthitelek volumene 18 milliárd forinttal, a devizahiteleké tranzakciók eredményeként 2 milliárd forinttal, árfolyamváltozás következtében 1 milliárd forinttal mérséklődött. A lakossági devizahitelek aránya március végén a teljes lakossági hitelvolumennek mindössze 0,8%-át jelentette. A háztartások hitelállománya tranzakciók eredményeként – szezonálisan kiigazítva – 16 milliárd forinttal csökkent.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A **külkereskedelmi forgalom** márciusban az előző év végén és a januárban tapasztalt dinamikacsökkenés, majd a februári élénkülés után vegyes képet mutatott. A kivitel volumene 1,5%-kal csökkent, a behozatalé ugyanennyivel nőtt az egy évvel korábbihoz képest, a mérlegaktívum 58 millió euróval volt alacsonyabb a tavaly márciusinál. Az első negyedévben a kivitel volumene 3%-kal, a behozatalé 6,2%-kal emelkedett. A **külkereskedelmi mérleg** első háromhavi aktívuma 767 milliárd forintot, illetve 2 459 millió eurót tett ki, 29 milliárd forinttal,

illetve 122 millió euróval kevesebbet, mint 2015 azonos időszakában. Az első negyedévi külkereskedelmi forgalom forintban mért árszínvonala a kivitelben 0,5%-kal, a behozatalban 2,7%-kal csökkent. A cserearány 2,3%-kal javult. A forint az euróhoz képest 1,1%-kal, a dollárhoz viszonyítva 3,1%-kal gyengült.

A külkereskedelmi termékforgalom felét képviselő gépek és szállítóeszközök kivitelének volumene az első negyedévben 2,4%-kal emelkedett, ezen belül márciusban 2,7%-kal csökkent, míg a behozatalé 4,3%-kal nőtt, ezen belül márciusban 2%-kal mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest. Azon belül jelentős mértékben, 10%-kal csökkent a közúti járműexport, míg az import volumene stagnált. A második legjelentősebb árucsoport, a feldolgozott termékek exportvolumene 5,4%-kal nőtt, míg márciusban 2%-kal csökkent, az importé 8,7%-kal, márciusban 5%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Az energiahordozók importvolumene az első negyedévben összességében 5,6%-kal bővült. A kőolaj és kőolajtermékeké enyhén nőtt a forintárak egyharmadnyi csökkenése mellett. Az exportban harmadik legnagyobb árucsoport, az élelmiszerek, italok és a dohánytermékek exportvolumene az első negyedévben 2%-kal, ezen belül márciusban 4,9%-kal csökkent, az importé ugyanebben az időszakban 2,1%-kal, illetve 3,0%-kal emelkedett. A gabonakivitel – nagyrészt a kukoricáé miatt – több mint ötödével visszaesett a tavalyi kiemelkedő teljesítményhez képest.

Az év első negyedévében az Európai Unió tagállamaival folytatott külkereskedelem 790 milliárd forint, illetve 2 531 millió euró aktívummal zárult. Az oda irányuló export volumene 4,5%-kal, az onnan érkező importé 6,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A 15 tradicionális tagállamból érkező behozatal volumene 7%-kal, az újonnan csatlakozottaktól származó 5%-kal volt magasabb az egy évvel azelőttinél. A régi tagállamokba irányuló kivitel mennyisége 2,1%-kal, az új belépők felé történt exporté 11,2%-kal volt magasabb, mint a múlt év első negyedévében. Az Unión kívüli államokkal folytatott külkereskedelem 22,9 milliárd forint, illetve 174 millió euró passzívummal zárult. A csökkenést az ázsiai országokkal folytatott kereskedelmi tevékenység eredményezte. Az Európai Unión kívüli tagállamokból származó behozatal volumene 4,9%-kal nőtt, az oda irányuló kivitelé viszont 0,7%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest.

Az **államháztartás** – önkormányzatok nélküli – **pénzforgalmi szemléletű bevétele** január-április hónapokban 5 077 milliárd forint volt, alig 3 milliárd forinttal több, mint az előző év azonos időszakában. Ezzel az éves előirányzat 32,1%-a teljesült. A kiadások ugyanezen időszakban 5 222 milliárd forintban realizálódtak, ami a törvényi előirányzat 31,5%-át jelentette. A központi alrendszer konszolidált hiánya április folyamán 19,1 milliárd forinttal tovább nőtt, így az első négy hónap mérlege 145 milliárd forint hiánnyal zárult. Ezen időszakban az éves viszonylatban tervezett 762 milliárd forintos hiány 19%-a realizálódott, amely összegében 465 milliárd forinttal, arányában pedig 31,1 százalékponttal alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál. A kormányzati kommunikáció szerint az államháztartási deficit múlt év azonos időszakához viszonyított mérséklődése az állítólagosan tudatos kormányzati gazdaságpolitika eredménye lenne, amely a befolyt adóbevételek emelkedése, és a kiadások takarékos teljesítése folytán alakult kedvezően. Az adóbevételek növekedése azonban – a Nemzetgazdasági Minisztérium elemzése szerint – a kormányzatot is váratlanul érte, noha annak hátterében

változatlanul a 2015 végén – az előző évek uniós támogatás odaítélésének hibás hazai gyakorlata miatt – kényszerűen összetorlódott felhasználás áll. Ezt igazolja a halmozott adóbevételek bázisidőszakhoz viszonyított 2016 évi túlteljesítésének hónapról-hónapra csökkenő üteme is. A költségvetési kiadások mérséklődése szintén kényszeres következmény: az előző év azonos időszakához képest főként az uniós programok kiadásai alakultak mérsékeltebben a 2007-2013-as ciklus operatív programjainak zárása, illetve az új, 2014-2020-as időszak kifizetéseinek remélhetőleg csak későbbre tolódása miatt. A hiány alakulásának megítélésénél figyelemre méltó az a tény is, hogy a központi költségvetés 2015. évi kiadásai teljesítésénél eleve 2 057 milliárd forinttal – 11%-kal – alacsonyabb az idei módosított előirányzat, és az előző hónap átmeneti javulása után a szektor adósságállománya ismételen növekedésnek indult, 3 milliárd forinttal volt magasabb a március végénél. Még kedvezőtlenebb a központi költségvetés helyzete. Az a központi alrendszerénél magasabb, 209 milliárd forintos hiányt mutatott április végére, amely az egy hónappal azelőttihez képest 51 milliárd forinttal, 32,1%-kal nőtt.

A **gazdálkodó szervezetek** az első harmadévben 461 milliárd forint **adót fizettek** a költségvetésnek, 7%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A befizetés növekedési üteme 0,9 százalékponttal lassult az első negyedévihez, és 1 százalékponttal az előző év áprilisához képest is. A növekedés elsődlegesen az idei április végéig történt 163 milliárd forintos társasági adó befizetésnek köszönhető, amely az előző év azonos időszakához viszonyítva 51 milliárd forinttal volt magasabb. A társasági adó mellett a gazdálkodói szervezetek befizetéseinek mindössze 6,3%-át jelentő kisadózói és a kisvállalati adó, valamint az egyéb központosított bevételek nőttek a tavalyi év azonos időszakához képest, minden más adóból a bázisévénél alacsonyabb volt a befolyt összeg. Az egyéb központosított bevételek első négyhavi 144 milliárd forintos, a tavalyi első négyhavi teljesítést 11,1%-kal meghaladó összegéből 47 milliárd forint volt az elektronikus útdíj, 33 milliárd forint pedig a rehabilitációs hozzájárulás, amelyek 7,8%, illetve 9,6%-kal haladták meg az egy évvel korábbi.

Fogyasztáshoz kapcsolt adókból április végéig 1 324 milliárd forintot fizettek be a kötelezettek, 1,6%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Az adatok ezen adótípusoknál is a befizetések növekedési ütemének lassulását mutatják. Általános forgalmi adóból 2,2%-kal, jövedéki adóból 2,6%-kal több bevétel folyt be a költségvetésbe az egy évvel korábbinál. A jövedéki termékek közül az üzemanyagok értékesítése utáni adóbevétel a forgalom növekedése miatt 3,5%-kal, a dohánytermékeknél a 2016. május 20-án életbe lépett jogszabályi változások készletezési hatása következtében 2,4%-kal emelkedett, az egyéb jövedéki termékeknél – közöttük a szeszesitaloknál – 2,5%-kal csökkent a múlt év azonos időszakához képest. A pénzügyi tranzakciós illetékből származó első négyhavi 69 milliárd forintos bevétel 7,6 milliárd forinttal elmaradt az egy évvel korábbtól, miután az állami pénzügyi intézmények fizetési kötelezettségét a kormány mérsékelte, illetve eltörölte.

A **lakosság** ez év első négy hónapjában 640 milliárd forint **adót fizetett**, 2,6%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Az állami bevételek növekedési ütemének lassulása itt is érzékelhető. Az 571 milliárd forintos személyi jövedelemadó bevétel 1,7%-kal, az illetékbebefizetések összege 13,9%-kal, míg a megfizetett gépjárműadó összege 1,6%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A társadalombiztosítási alapok első harmadévi bevétele 1

705 milliárd forintot tett ki, amely az első negyedévihez hasonlóan 2,9%-kal több az egy évvel azelőttinél. A nyugdíjbiztosítási alap összes bevétele 1 028 milliárd forint volt, 1,7%-kal több az egy évvel korábinál. Az egészségbiztosítási alap 677 milliárd forintos idei első négyhavi bevétele 4,7%-kal magasabb a tavalyi azonos időszakához viszonyítva.

Az **államháztartás kiadásainak** 2016. évi előirányzata 11%-kal alacsonyabb a 2015-ben teljesítetténél. Ebből a központi költségvetés április végéig 5 222 milliárd forintot, a tervezett összeg 31,5%-át használta fel, ami 462 milliárd forinttal kevesebb, mint a megelőző év első négy hónapjában volt. Az államháztartás kiadáscsökkenésének legnagyobb vesztese a szociális és családtámogatások területe, amelyre 2016 egész évére 24 milliárd forinttal, 3,4 %-kal kisebb összeggel számolt a költségvetés a tavalyinál. Január-április folyamán e célokra 234 milliárd forintot, 15,1%-kal kevesebbet fordított a kormány, mint tavaly ilyenkor, amelyet csak részben magyaráz, hogy egyes, tavaly május elején járó támogatásokat a munkaszüneti napokra tekintettel áprilisban fizettek ki. A családtámogatások kiadásai 2016 első négy hónapjában 139 milliárd forintot tettek ki, az előző év azonos időszakához képest jelentősen, 20,7%-kal kevesebbet. Azon belül a legszámottevőbb tételre, családi pótlékra az előző évnek alig négyötödét, 79%-át, gyermekgondozási segélyre 81,1%-át fordította a kormány. A szociális ellátások naptárhatástól nem befolyásolt területe a közgyógyellátás. Az e célra fordított támogatások április folyamán tovább csökkentek, ezekre 18,9%-kal kevesebbet folyósított az állam, mint a múlt év hasonló időszakában.

Az összesen 598 milliárd forintos kiadással tervezett elkülönített állami alapok közül a legszámottevőbb újraelosztó szerepet 2016-ban is a 484 milliárd forintos éves kiadással tervezett foglalkoztatási alapon keresztül valósítja meg az állam. Az első négy hónapban 138 milliárd forintot használt fel a központi költségvetés e jogcímen, ami 14,6%-kal magasabb az előző év azonos időszakában kifizetetténél. A kiadások nagy részét közmunka programok megvalósítására utalták át a kormányhivataloknak, azaz a kormányzati tervek szerint az alap továbbra is a munkaerőpiac fő foglalkoztatója marad.

Az egészségbiztosítási alap első négyhavi kiadása 647 milliárd forint volt, 3,1%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Az alapon belül a legnagyobb összegű a gyógyító megelőző ellátások kiadása, amelyre ez év első harmadában 311 milliárd forintot fordítottak, ugyanannyit – folyó áron 0,7%-kal többet – mint a múlt év azonos időszakában. A rokkantsági és rehabilitációs ellátások folyósított összege 3,6%-kal csökkent. A nyugdíjbiztosítási alap kiadása az év első harmadában 1 015 milliárd forint volt, 1,6%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában.

A **költségvetési szervek** és fejezeti kezelésű előirányzatok ez évi együttes halmozott **kiadása** április végén 2 029 milliárd forintot tett ki, mindössze 200 millió forinttal kevesebbet az egy évvel korábinál. Az első harmadévi kiadásokból 830 milliárd forint volt a személyi juttatás és munkaadót terhelő kapcsolódó járulékok összege. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok első négyhavi kiadásai 508 milliárd forintot tettek ki, 32,3%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. E kiadások legnagyobb tétele a 105 milliárd forintos normatív finanszírozás: a köznevelési célú humánszolgáltatás és működés, a nem állami felsőoktatási intézmények, a hit- és erkölcsstan oktatás, a tankönyv, a szociális célú humánszolgáltatások. Az uniós kiadások 214

milliárd forintos összege 430 milliárddal kevesebb a tavalyi év azonos időszakánál, éppen egyharmada annak. A kiadások felfutását a 2014-2020-as uniós programozási időszak operatív programjaival kapcsolatos harmadik negyedévi kifizetésektől várják.

Az államháztartás alrendszereinek támogatására ez év áprilisának végéig 433 milliárd forintot fordított a kormányzat, 11 milliárddal, 2,4%-kal kevesebbet a tavalyinál. Ezen belül a helyi önkormányzatok első négyhavi támogatása 216 milliárd forint – időarányos – volt, 1%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Azon belül *az önkormányzatok részére folyósított támogatások* április végi *halmozott teljesítése minden*, az eredeti költségvetési törvényben tervezett *jogcím esetében alacsonyabb volt az egy évvel azelőttinél*: a működés és az ágazati feladatok támogatása 3,6%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. E kiadások közül a legszámottevőbb a szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési kiadások 12,6%-os csökkentése. Az év első harmadában a tavalyi azonos időszakban folyósítottnál 57,7%-kal kevesebbet fordítottak az önkormányzatok kiegészítő támogatásaira.

A *költségvetési szervek* lejárt határidejű *tartozásállománya* áprilisban ismét növekedésnek indult, és a hónap végén 69,3 milliárd forint volt, azaz egy hónap alatt – az átmeneti eredményt hozó márciusi intézkedések ellenére – 3 milliárd forinttal, 4,5%-kal nőtt; igaz, ez az összeg az egy év előttié 59,7 %-a. Április végén a költségvetési intézmények több mint fele, 382 intézmény volt eladósodott. Egyre kedvezőtlenebb a szállítói tartozások korosítás szerinti összetétele: a 30 napnál régebbi, de 60 napot meg nem haladó tartozások összege 12,7 milliárd forint volt, míg a 60 napnál régebben keletkezett, minősített tartozásoké 33,3 milliárd forint, ami a teljes állomány csaknem felét, 48,1%-át képezte a hónap végén. Az állami szervezetek határidőn túli tartozásainak közel 90%-át, mintegy 62 milliárd forintot kényszerűen a vállalkozói szféra hitelezte. A tartozások negyötödét változatlanul az Emberi Erőforrások Minisztériumának felügyelete alatt – még éppen – működő intézmények halmozták fel. Intézményeinek április végi adósságállománya 55,4 milliárd forint volt, egy hónap alatt 1,3 milliárd forinttal nőtt. Változatlanul az egészségügyi ágazat tartozása volt a legmagasabb, 50,7 milliárd Ft, a teljes tartozásállomány 73,1%-a, amely április folyamán 2,6 milliárd forinttal nőtt. A tárca irányításával működő másik feszültséggóc *a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ*, amelynek *működése a feladatirányítás elképesztő centralizációja folytán robbanás közeli társadalmi feszültséget gerjesztett, tehetetlensége működésképtelen helyzetet idézett elő a közoktatási ágazat számos intézményében*. Adósságállományának csökkentése április folyamán 11%-kal 4,6 milliárdra mérséklődött. Ez a nagymérvű változás azonban nem az adósság keletkezési okának megszüntetése, hanem likviditás menedzselési technika alkalmazása következtében állt elő. Az idei évre biztosított állami támogatás keretéből összesen 47 milliárd forintot az időarányos támogatás felett folyósítottak az intézménynek, ezzel az aktuális fizetési kötelezettségeken túlmenően sor kerülhetett elmaradt tartozások jelentősebb mértékű kiegyenlítésére, de ez csupán éven belüli átcsoportosítást jelent, amelynek következtében a hiány újra nőni fog. A Miniszterelnökség irányításával működő intézménykör lejárt tartozásai a teljes állomány 10,5%-át jelentették április végén. A 7,3 milliárd forintos összeg több mint fele, 54,4%-a 60 napnál régebbi, minősített állomány volt. Ezen intézmények közé tartoznak a közszféra törvényes módon történő működésének felügyeletét is feladatai

között tudó fővárosi és megyei kormányhivatalok, amelyek a Miniszterelnökség tartozásállományának 91,2%-át ismerték el.

A kormányzat részéről a legégetőbb területeken végrehajtott pénzügytechnikai beavatkozások ellenére az eladósodási folyamat csaknem kezelhetetlen méretűvé duzzadt, komolyan veszélyeztetve a közszolgáltatások fenntarthatóságát. A központi költségvetés adósságállományának folytonos növekedése jelzi, hogy a realitások szétfeszítik a tapasztalati adatok, valamint a közösségi szolgáltatások érdemi tartalom-vizsgálata, továbbá azok folyamatainak elemzése nélkül tervezett 2016. évi költségvetési törvényben lefektetett állami támogatási kereteket, ágazati arányokat.

Egy kormány jövedelem újraelosztó tevékenységének leképezése a mindenkori költségvetési törvény. Az abban deklarált támogatási arányok megalapozottsága általában a törvényalkotást közvetlenül megelőző időszak tapasztalati ismérvein nyugszik. Magyarországon azonban e területen is az unortodox megoldásokat követi a regnáló kormány, amelynek egyenes következménye, hogy a költségvetési törvényeket már a vonatkozó időszak elején módosítani kényszerül a jogalkotó. Ezzel azonban az önmaga hiteltelenítése mellett elbizonytalanítja a gazdaság minden szereplőjét, kiszolgáltatottá teszi az állami szféra munkavállalóit.

Beruházás

A beruházások teljesítménye a magyar nemzetgazdaság egyik legkritikusabb pontja hosszú évek óta. Tavalyelőtt – az uniós projektek koncentrált megvalósításának köszönhetően – kiemelkedően, csaknem egyötödével nőtt a beruházások volumene, amit a múlt évben már ismét stagnálás követett, míg ez idei első negyedévben a vártnak megfelelően zuhanás következett be, aminek a mértéke ugyanakkor a prognózisokban szereplő értékeket lényegesen meghaladta. ***A beruházások szintje még most sem érte el a 2008. évi válság előtti színvonalat.*** Az idei első negyedévben a beruházások volumene – szezonálisan kiigazított adatok szerint – 2,4%-kal mérséklődött az előző negyedévhez, és drasztikusan, 9,6%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Az uniós források kimerülésével a közösségi beruházások érzékelhetően visszaestek, a magánberuházások pedig hosszú ideje rendkívül alacsony szinten stagnálnak, vagy éppen csökkennek. Az első negyedévben a beruházási teljesítmény a költségvetési szervek körében igen jelentősen, 39%-kal, míg a vállalatoknál 4,9%-kal visszaesett. ***Különösen kedvezőtlen a feldolgozóipari beruházások 3,6%-os mérséklődése.***

Az első negyedévben a gépberuházások volumene 3%-kal, az építési beruházásoké csaknem egyötödével, 19%-kal visszaesett a múlt év azonos időszakához viszonyítva. A versenyszféra egészében csökkent a beruházási teljesítmény, ugyanakkor néhány ágazatban emelkedést regisztrált a statisztika. Az energetikai beruházások volumene – egy konkrét projekt lezárultával – kétszeresére, 100,4%-kal, a turisztikai beruházásoké 15,8%-kal, az információ és kommunikáció területén megvalósultaké 11,5%-kal, az építőipariaké 6,1%-kal, a kereskedelmieké 2,7%-kal nőtt, míg a pénzügyi ágazatban 14,8%-kal, a szakmai, tudományos

és műszaki tevékenységben 16,6%-kal csökkent. Az ingatlanügyletekben stagnált, 0,1%-kal nőtt a beruházások volumene. ***A közszférában az uniós források hiányában érzékelhetően visszaesett a beruházási teljesítmény.*** A közigazgatásban és a védelmi ágazatban 6,3%-kal, az oktatásban 13,5%-kal, az egészségügyben és a szociális ellátásban 28,4%-kal, a vízellátásban és hulladékgazdálkodásban – a korábbi uniós nagyprojektek lezárultával – kivételes mértékben, alig egynegyedére, 74,1%-kal mérséklődött a beruházási volumen. A közszféra egyetlen területén emelkedett, ráadásul csaknem egyharmaddal, 32,1%-kal a beruházások volumene: a stadionépítések és más sportlétesítmények révén a művészet, szórakoztatás és szabadidő eltöltés területén.

Ipar, építőipar

Az ipari termelés korábbi dinamikus bővülése ez évben megszakadt, a kibocsátás volumene ötödik hónapja folyamatosan elmarad az előző hónapétól. Márciusban az ipari termelés – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 1,1%-kal mérséklődött az előző hónaphoz, és nyers adatok alapján 4,6%-kal, munkanaphatással korrigált adatok alapján 2,4%-kal az előző év azonos időszakához képest. Az első negyedévben 0,3%-kal nőtt az ipari kibocsátás volumene. A nyers adatok szerint a feldolgozóipari termelés márciusban 4,4%-kal visszaesett, az első három hónapban 0,9%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Az energetikai ipar kibocsátása márciusban 0,2%-kal, év elejétől 0,4%-kal csökkent. Az első negyedévben a feldolgozó ipar közel egyharmadát adó járműgyártás termelése – a magas bázishoz képest – 1,6%-kal, ezen belül márciusban 6,7%-kal visszaesett, a második legnagyobb súlyú alágat jelentő számítógép, elektronikai- és optikai-termék gyártásé – az alacsony bázishoz viszonyítva – 13%-kal emelkedett. A kisebb súlyú alágak közül az ipari berendezések üzembe helyezésének és javításának kibocsátása 10,3%-kal, a villamos berendezés gyártásé 8,9%-kal nőtt, míg a gépgyártásé 12,8%-kal, a kőolaj-feldolgozásé 10,6%-kal, a vegyiparé 5,2%-kal, a gyógyszergyártásé 4,8%-kal visszaesett.

Az ***ipari export*** márciusban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 1,6%-kal csökkent az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok szerint – 2,6%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva; az első negyedévben – nyers adatok szerint – 9,9%-kal nőtt a kivitel. Az első három hónapban – nyers adatok szerint – a feldolgozóipar kivitele 1,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, ezen belül márciusban 4,5%-kal elmaradt attól, az energetikai iparé 15,2%-kal mérséklődött. Az ipari berendezés üzembe helyezésének és javításának kivitele 15,5%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 14,1%-kal, a nyomda- és papíriparé 8,9%-kal nőtt, míg a gépgyártásé 9,9%-kal, a textil- és bőriparé 5,2%-kal, a járműgyártásé 1,7%-kal, ezen belül márciusban 8,6%-kal esett vissza.

Az ***ipar belföldi értékesítése*** márciusban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 1%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 3,1%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest; az első negyedévben – nyers adatok szerint – gyakorlatilag stagnált, 0,2%-kal emelkedett. Évkezdettől a feldolgozóipar belföldi

értékesítése – nyers adatok szerint – 1%-kal nőtt, ezen belül márciusban 2,5%-kal csökkent, az energetikai iparé 2,6%-kal mérséklődött. Az első három hónapban a textil- és bőripar belföldi értékesítése 19,7%-kal, a villamos berendezés gyártásé 9,8%-kal, a fémfeldolgozásé 11,8%-kal, a járműgyártásé 7,5%-kal, a nyomda- és papíriparé 7,3%-kal emelkedett, míg a vegyiparé 6,5%-kal, a gyógyszergyártásé 5,8%-kal visszaesett.

A legalább ötfős vállalkozásoknál az *egy főre jutó termelés* az első negyedévben 2,2%-kal csökkent a foglalkoztatottak létszámának 2,9%-os bővülése mellett. Az első három hónapban a termelékenység a nyomda- és papíriparban 4,8%-kal, az élelmiszeriparban 4,7%-kal, a fémfeldolgozásban 4,2%-kal emelkedett, míg a kőolaj-feldolgozásban 10,8%-kal, a gyógyszergyártásban 6,5%-kal, a vegyiparban 6%-kal csökkent. A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipari ágazatok *új rendeléseinek* volumene márciusban 6,9%-kal visszaesett, az exportrendeléseké 7,9%-kal, ezen belül a gyógyszergyártásé 36,3%-kal, a gépgyártásé 32,7%-kal, a járműgyártásé 6,4%-kal maradt el az egy évvel korábbtól, míg a belföldi rendeléseké igen szerény mértékben, 0,4%-kal nőtt. A *teljes rendelésállomány* az első negyedév végén 5,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, ami az utóbbi két év legalacsonyabb értéke. Az exportrendelések volumene március végén 4,9%-kal volt magasabb az egy évvel korábbinál, ezen belül a járműipariaké 1,7%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 17,2%-kal, míg a gyógyszergyártásé 13,1%-kal alacsonyabb volt annál. A belföldi rendelések volumene 9,3%-kal meghaladta a tavaly március végét. Az első negyedévben három régióban is csökkent az ipari termelés volumene, a legnagyobb mértékben, 4,9%-kal Nyugat-Dunántúlon, ami az Audi gyár kibocsátásának mérséklődésére utal. Érzékelhetően, 3,8%-kal visszaesett a termelés Közép-Magyarországon, ennél kisebb mértékben, 1,1%-kal Dél-Alföldön, amely a Mercedes gyár termelésének változására vezethető vissza. Négy régióban szerény ütemben bővült az ipari termelés, a kivétel Dél-Dunántúl, ahol az alacsony bázishoz képest 14,7%-kal nőtt a kibocsátás volumene.

Az *építőipari termelés* több éves mélyrepülés után 2013 közepétől – az uniós projektek koncentrált megvalósításának köszönhetően – két éven keresztül dinamikusan bővült, a múlt év második felében már csupán stagnált. Az idei év kezdetén az ágazat helyzete visszasüllyedni látszik a három évvel ezelőtti állapotba. Márciusban az építőipari termelés volumene – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok alapján – 6,3%-kal visszaesett a rendkívül alacsony februárihoz, és egyharmadával, 33,9%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az első negyedévben a termelés 27,6%-kal maradt el az egy évvel azelőttitől. Március végéig az épületek építése 14,7%-kal, az egyéb építményeké alig több mint felére, 44,1%-kal csökkent.

Az építőipari vállalkozások új szerződéseinek volumene márciusban – a rendkívül alacsony bázishoz viszonyítva – 47,3%-kal emelkedett, ezen belül az új épületek építésére irányulóké 17%-kal, az egyéb építményeket célzóké 68,8%-kal. Az épületek építésére megkötött új kontraktusok részben ipari épületek, nagy részben stadionok és egyéb sportlétesítmények felépítésére jöttek létre. Az ágazat teljes szerződésállománya március végén háromnegyede, 75%-a volt az egy évvel korábbinak; ezen belül az épületek építésére irányulóké – az erősödő stadionépítési láz következtében – 57,6%-kal nőtt, az egyéb építményeket célzóké – az uniós finanszírozású út- és vasútfejlesztések lezárultával – alig több mint felére, 46,1%-kal csökkent.

Mezőgazdaság

A *mezőgazdasági termékek felvásárlása* az első negyedévben 4,4%-kal elmaradt az egy évvel korábitól. A növényi és kertészeti termékek felvásárlása egynegyedével, 25,3%-kal visszaesett. Gabonafélékből 22%-kal, zöldségfélékből 22,1%-kal, gyümölcsökből 40%-kal, míg ipari növényekből 40,6%-kal kevesebbet vásároltak fel, mint a múlt év azonos időszakában. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása 5,1%-kal nőtt; ezen belül a vágóállatoké 6,8%-kal, míg az állati termékeké szerény mértékben, 1,4%-kal emelkedett.

Turizmus

A *turistaforgalom előző két évben megfigyelt dinamikus bővülése az első negyedévben is folytatódott*. Az első három hónapban *külföldiek* 10 580 ezer alkalommal *látogattak Magyarországra*, 12,4%-kal többször, mint egy évvel korábban. A hozzánk látogatók közel háromnegyede, 71,7%-a változatlanul egyetlen napra érkezett, számuk 9,2%-kal, míg a több napra érkezőké egyötödével, 21,3%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az egy napra érkezők 89%-a a szomszédos országokból látogatott hozzánk. Az egynapos utakon belül a turisztikai célú utazások száma 12,6%-kal, az utak egyharmadát kitevő vásárlási célúaké 17,3%-kal, a munkavégzési célúaké 2,7%-kal bővült. A több napra érkező külföldi látogatók az első negyedévben 23 900 ezer napot töltöttek el nálunk, 12%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. A több napra érkezők átlagosan 5,4 napot töltöttek Magyarországon, 0,4 nappal kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában. A külföldiek ebben az időszakban 311 milliárd forintot költöttek útjuk során, folyó áron 7,8%-kal többet az egy évvel korábitól.

Magyarországi lakosok az első negyedévben 4 200 ezer alkalommal *utaztak külföldre*, 17%-kal többször, mint egy évvel korábban. Egynapos útra 13%-kal, míg többnaposra 24%-kal többen utaztak. A külföldön töltött idő 9 368 ezer napot tett ki, amely 16,6%-os növekedést jelent. Az összes utazás 53,4%-a, ezen belül az egynaposak 31,6%-a, míg a többnaposak 88,1%-a turisztikai célú volt. A többnapos utazások során az átlagos tartózkodási idő 5,8 nap volt, szemben az előző évi 6,2 nappal. A külföldre látogatók az első negyedévben 164 milliárd forintot költöttek el, folyó áron 31,6%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Az *utaforgalomból származó bevételi többlet* az első negyedévben 147 milliárd forintot tett ki, folyó áron 10%-kal kevesebbet az egy évvel korábitól.

Az első negyedévben 1 853 ezer *vendég* 4 340 ezer éjszakát töltött el magyarországi szálláshelyeken; a vendégek száma 10,7%-kal, a *vendégéjszakáké* 11,3%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A *külföldi-vendég éjszakák* száma 9,1%-kal nőtt ebben az időszakban. A legtöbb, 236 ezer vendégéjszakát változatlanul a német turisták töltötték el a hazai szálláshelyeken, valamivel, 1,1%-kal többet, mint egy évvel korábban. Brit vendégek 184 ezer

éjszakára vettek igénybe magyarországi szálláshelyeket, 5,7%-kal hosszabb ideig, mint a múlt év azonos időszakában. Az osztrák turisták 180 ezer vendégéjszakája 9,3%-os növekedést, az olasz vendégek által igénybe vett 146 ezer éjszaka 8,6%-os csökkenést takar. A cseh turisták 118 ezer éjszakája jelentős, 27,6%-os, a románok 106 ezer vendégéjszakája egyötödös, 19,4%-os növekedést jelent. Az Ázsia országaiból érkezett vendégek 201 ezer éjszakát töltöttek el hazai szálláshelyeken, számottevően, 18,8%-kal többet, az Amerikai Egyesült Államokból érkezők pedig 42 ezer éjszakát, 3,8%-kal többet, mint egy évvel korábban. A **belföldi vendégforgalom** az első negyedévben 2 150 ezer éjszakára vette igénybe a kereskedelmi szálláshelyeket, mely jelentős, 13,6%-os emelkedést jelent. A szállodák átlagos foglaltsága az első három hónapban 44,7% volt, 2,8 százalékponttal magasabb az egy évvel korábinál. Az ötszillagos hotelek foglaltsága márciusban 65,5%, a négyszillagosoké 58,7%, míg a gyógyszállóké 57,8% volt. A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevétele januárban 69 milliárd forint volt, folyó áron 10,9%-kal több, mint egy évvel korábban.

Népmozgalom

Az első negyedévben 22 400 **gyermek született**, 1,2%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. A születési arányszám 9,2‰ volt, 0,1 ezrelékponttal magasabb az egy évvel korábinál. Az első három hónapban 6 300 **házasságot kötöttek**, – a rendkívül alacsony bázishoz képest – jelentősen, 27%-kal többet a megelőző évinél. A házasságkötési arányszám 2,6‰ volt, amely 0,6 ezrelékpontos emelkedést jelent.

Az első negyedévben 32 800 **halálesetet** anyakönyveztek, a rendkívül magas bázishoz képest 15%-kal kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában. A halálozási arányszám 2,5 ezrelékponttal 13,4‰-re mérséklődött. A csecsemőhalálozási arányszám 3,9‰ volt, érzékelhetően, 0,3 ezrelékponttal kisebb az egy évvel azelőttinél. A **természetes fogyás** ebben a három hónapban 10 400 főben mérhető, arányszáma 4,3‰-et mutatott, ami 2,5 ezrelékponttal alacsonyabb, mint a múlt év azonos időszakában.

Bűnügyi helyzet

A Belügyminisztérium legutóbbi adatai szerint a múlt évben 280 100 **bűncselekményt** regisztráltak, 15%-kal, ezen belül Budapesten 21,6%-kal kevesebbet, mint az előző évben. A súlyosabb megítélésű **bűntettek** száma egyötödével, 20,5%-kal, az enyhébb megítélésű **véségeké** 11,6%-kal, a fővárosban 21,5%-kal mérséklődött. A tavalyi évben a sértettek száma 14,6%-kal, az ismertté vált elkövetőké 5,3%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A bűnügyi statisztikában kimutatott számottevő mérséklődés jelentős részben a jogszabályok, azaz a számbavételi mód változásának következménye, de csupán erre a tényezőre nem

vezethető vissza. A társadalomban végbement változások ugyanakkor nem támasztják alá ezeket a meglepő adatokat, a hivatalos szervek pedig – az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény, valamint a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény előírásait megszegve – nem adnak a közvéleménynek érdemi tájékoztatást.

Budapest, 2016. június 7.

Dr. Katona Tamás

Az adatok forrása: KSH, MNB, NGM, BM, NFSZ, ÁKK, MÁK, Eurostat

Megjegyzés: A statisztikai adagyűjtési rendszerben az évközi adatok kisebb része a tárgyhót követő hónapban rendelkezésre áll, ilyen a fogyasztói ár, az államháztartási adatok; a statisztikai információk többsége a tárgyhót követő második hónapban kerül nyilvánosságra. Bizonyos adatok negyedéves gyakorisággal készülnek, és általában a tárgyidőszakot követő második hónapban állnak rendelkezésre, ilyen a bruttó hazai termék és a beruházások, de a folyó fizetési mérleg adatait csak a 90. napon lehet megismerni. Ezért az elemzés a készítést megelőző két hónap, illetve az előző negyedév rendelkezésre álló adatait vizsgálja.